

Samenwerking scholen in Nieuwdorp
Onderzoeksrapportage
Juni 2004

Samenvatting.....	3
Onderzoek naar mogelijkheden voor samenwerking	4
Opties voor samenwerking.....	4
Model I: een samenwerkingschool onder openbaar bestuur.....	5
Identiteit	5
De positie van de ouders	5
Onderwijs	5
Personeel	6
Gebouw	6
Overige aspecten	6
Model II: een samenwerkingschool onder VCOB bestuur.....	6
Identiteit	6
De positie van de ouders	7
Onderwijs	7
Personeel	7
Gebouw	8
Overige aspecten	8
De modellen vergeleken.....	8
De modellen gewogen.....	9
Bijlage 1	11
Aanpak onderzoek samenwerking scholen in Nieuwdorp	11
Inleiding	11
Uitgangspunten bij het onderzoek.....	11
Aanpak van het onderzoek	12
Bijlage 2	13
Samenstelling van de delegaties.....	13
Delegatieleden openbaar bestuur:	13
Delegatieleden Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs Borsele:.....	13

Samenvatting

Op verzoek van de gemeenteraad van Borsele is een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor samenwerking van de scholen in Nieuwdorp. Eerder had de Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs (VCB) in Borsele al aangegeven bereid te zijn mee te werken aan een dergelijk initiatief. Onder mijn leiding zijn delegaties van het Christelijk onderwijs en het openbaar onderwijs bij elkaar geweest om verkennende gesprekken te voeren over mogelijkheden van samenwerking. Deze rapportage geeft weer wat de resultaten zijn van het onderzoek.

Na een snelle verkenning van samenwerkingsmogelijkheden bleven er uiteindelijk twee modellen over:

- Een samenwerkingschool onder openbaar bestuur, hier heft de VCB de Christelijke school De Regenboog op.
- Een samenwerkingsschool onder VCB bestuur, de gemeente heft dan de openbare school De Octopus op.

Beide modellen zijn door de delegaties beschreven waarbij een aantal aspecten aan de orde kwam:

- Kenmerken van een dergelijke samenwerkingsschool (zoals identiteit, betrokkenheid van de ouders, onderwijskundige uitgangspunten, gebouw, personeel en dergelijke)
- Overige punten die van belang zijn (gevolgen buiten de kern Nieuwdorp, overgangsmatregelen)

De beschrijving van de twee modellen laat zien dat er veel overeenkomsten zijn in hoe beide delegaties een samenwerkingsschool zien. Er zijn echter ook verschillen en die hebben vooral betrekking op identiteit.

Het openbaar onderwijs ziet een school voor zich wordt waar iedereen welkom is en waar verschillende denominaties en levensovertuigingen naast elkaar kunnen bestaan, zonder dat vanuit het onderwijs een voorkeur wordt uitgesproken voor één van deze. Wel worden er uiteraard godsdienstlessen aangeboden.

De VCB delegatie hecht eraan om in een samenwerkingsschool in Nieuwdorp onderwijs te verzorgen vanuit Christelijke overtuigingen. Deze overtuigingen wil men geïntegreerd zien in het onderwijs. Wel wil men garanties scheppen dat ook andere denominaties en levensbeschouwingen hun plaats kunnen vinden in de school. In de gesprekken is onderzocht of, en zo ja hoe, deze verschillen overbrugd kunnen worden. Uitkomst daarvan is dat dit niet mogelijk lijkt. Alhoewel beide delegaties willen aansluiten bij wat belangrijk is voor de ander, en het belang van Nieuwdorp zeer goed beseffen, blijven zij zeer hechten aan de eigen identiteit, die in de samenwerkingsschool tot uitdrukking zou moeten komen en die zij onvoldoende herkennen in elkaars modellen. Dit betekent dat zowel de VCB als het openbaar onderwijs niet bereid zijn de ander te volgen in één van de modellen.

Daarnaast speelt echter nog een belangrijke factor die het komen tot een samenwerkingsschool bemoeilijkt. Het openbaar onderwijs ziet het opgeven van de school in Nieuwdorp als een (verdere) afkalving van haar positie in de gemeente Borsele.

Onderzoek naar mogelijkheden voor samenwerking

Op 8 januari heeft de gemeenteraad van Borsele een motie aangenomen waarin zij uitspreekt dat er een onderzoek moet komen naar de mogelijkheden voor samenwerking van de scholen in Nieuwdorp. Het gaat om de Christelijke school De Regenboog en de openbare school De Octopus. Eerder had de Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs in Borsele (de VCB) al aangegeven voor een dergelijk initiatief te zijn. Het college heeft mij verzocht het onderzoek te begeleiden. Voor aanvang van de gesprekken tussen het Openbaar Onderwijs (OOB) en de VCB heb ik beide partijen een aanpak voorgesteld. Deze is als bijlage 1 opgenomen bij deze rapportage. Beide partijen hebben een delegatie samengesteld die deelgenomen heeft aan de gesprekken. De samenstelling van de delegaties is vermeld in bijlage 2.

Twee samenwerkingsmodellen zijn onderzocht en die worden in deze rapportage beschreven. In een aparte paragraaf worden de modellen vergeleken op overeenkomsten en verschillen. Vervolgens beschrijf ik de voorkeur van de delegaties voor de twee modellen en welke overwegingen daarbij een rol spelen.

Opties voor samenwerking

Het onderzoek is gestart met gesprekken met elke delegatie afzonderlijk. In deze gesprekken bleek bij beide delegaties de wens om samenwerking op een serieuze manier te onderzoeken. Men beschouwt de huidige situatie in Nieuwdorp als minder wenselijk omdat beide scholen aan de kleine kant zijn. De leerlingenramingen laten wel zien dat de scholen zouden kunnen blijven bestaan, maar tegelijkertijd denkt men dat die ramingen een te rooskleurig beeld geven. De denominatie van Nieuwdorp lijkt zich te wijzigen. Naar verwachting komen er steeds meer ouders die hun kinderen naar een reformatorische school zullen sturen buiten de kern. De scholen zouden dan nog kleiner worden. Men heeft ook verwezen naar de gevoelens van de ouders die in grote meerderheid voor een samenwerkingschool zijn. In deze gesprekken zijn verder mogelijke opties voor samenwerking besproken. Uiteindelijk bleven twee samenwerkingsmodellen over. Andere bleken niet aantrekkelijk omdat er veel tijd nodig is om ze te realiseren, zo ze al te realiseren zijn. Opties die niet verder onderzocht zijn:

- Verzelfstandiging van het openbaar onderwijs, die mogelijk de samenwerking met andere partners zou vergemakkelijken.
- Het stichten van een nieuwe school (met een eigen en nieuw bestuur) in Nieuwdorp, waar de beide huidige scholen in op zouden kunnen gaan. De stichtingsnormen voor een nieuwe school zijn zodanig dat Nieuwdorp daar niet aan kan voldoen. Er is sprake van een mogelijke wetswijziging, waardoor dat in de toekomst wel zou kunnen, maar er is weinig hoop dat zo'n wetswijziging op afzienbare termijn te verwachten is.

Zo bleven er twee modellen over:

- Een samenwerkingschool onder openbaar bestuur, hier heeft de VCB de Christelijke school De Regenboog op.
- Een samenwerkingschool onder VCB bestuur, de gemeente heeft dan de openbare school De Octopus op.

Beide modellen worden hierna beschreven, zoals de delegaties ze zelf naar voren brachten. Steeds komen een aantal aspecten aan de orde:

- Kenmerken van een dergelijke samenwerkingsschool (zoals identiteit, betrokkenheid van de ouders, onderwijskundige uitgangspunten, gebouw, personeel en dergelijke)
- Overige punten die van belang zijn (gevolgen buiten de kern Nieuwdorp, overgangsmaatregelen)

Model I: een samenwerkingsschool onder openbaar bestuur

Identiteit

Een samenwerkingsschool onder openbaar bestuur is een school waar iedereen welkom is en waar verschillende denominaties en levensovertuigingen naast elkaar kunnen bestaan, zonder dat vanuit het onderwijs een voorkeur wordt uitgesproken voor één van deze. Openbaar onderwijs houdt als richtsnoer voor het handelen de normen en waarden aan die in de samenleving gangbaar zijn. De school is een kleine gemeenschap op zich, een afspiegeling van verhoudingen in de maatschappij, en daarmee een leeropportunity voor de leerlingen in hun voorbereiding op een plaats in die maatschappij. Het kind staat centraal, en niet zozeer het geloof of de levensovertuiging van de ouders. Leerkrachten, leerlingen en ouders gaan op een gelijkwaardige manier met elkaar om; respect is daarbij een sleutelwoord. De school biedt faciliteiten voor godsdienstonderwijs of levenbeschouwelijke vorming. De variëteit daarin is afhankelijk van de omvang van de school en voorkeuren van de ouders: op wat grotere scholen is sprake van protestantse en katholieke godsdienstlessen en humanistische vorming. Deze lessen worden verzorgd door docenten van buiten de school. Daarnaast biedt de school in het reguliere onderwijs een oriëntatie op de wereldgodsdiensten. Het OOB stelt zich voor om middels een op te richten College van Toezicht, waar ook vertegenwoordigers van de VCB in plaats kunnen nemen, te bewaken dat de verschillende denominaties en levensbeschouwingen in de samenwerkingsschool zichtbaar blijven.

De positie van de ouders

De delegatie van het OOB ziet een actieve betrokkenheid van de ouders bij de school: de ouderen helpen bij festiviteiten en activiteiten en participeren in een ouderraad. Er wordt veel aandacht gegeven aan een goede communicatie tussen leerkrachten en ouders. Opvattingen en meningen van ouders zijn belangrijk, op punten waar ouders minder tevreden zijn streeft de school naar verbeteringen.

Onderwijs

De samenwerkingsschool hanteert een onderwijskundige benadering (adaptief onderwijs en coöperatief leren) waarbij de zelfstandigheid van leerlingen in het volgen van onderwijs en het uitvoeren van taken wordt bevorderd. Daarmee ontstaan mogelijkheden om leerlingen die dat nodig hebben intensiever te begeleiden ('zorg' leerlingen). Dat kunnen leerlingen zijn die trager en moeilijker leren dan de andere kinderen, maar ook kinderen die begaafder zijn. De Octopus is al jaren actief in internationaal verband waarbij leerlingen en leerkrachten contacten hebben en projecten uitvoeren met scholen uit andere landen (18 scholen in Europa 'rond de zee' en met een school uit België). De

contacten zijn vooral virtueel (via internet) maar men ontmoet elkaar op momenten ook in levende lijve. Men hecht er aan, omdat men het waardevol vindt voor leerlingen en leerkrachten, deze activiteiten voort te zetten.

Personeel

Het OOB heeft geen voorkeur over de achtergrond of levensbeschouwing van haar leerkrachten, ook niet in een samenwerkingschool. Men verwacht dat leerkrachten de beginselen van het openbaar onderwijs respecteren. De delegatie ziet het als een reële mogelijkheid om leerkrachten van De Regenboog die dat willen een baan aan te bieden op de samenwerkingschool. Niet iedereen zal zo geplaatst kunnen worden, maar het OOB wil in principe werkgelegenheid bieden aan alle overtallige leerkrachten, zij het niet allemaal in Nieuwdorp. Er kan een nieuw team van leerkrachten ontstaan in Nieuwdorp die met elkaar, en mogelijk met begeleiding, naar elkaar kunnen toegroeien, zowel qua cultuur als onderwijskundig.

Gebouw

Het OOB ziet de samenwerkingschool het liefst gehuisvest in het gebouw van De Octopus. Door de nabijheid van andere voorzieningen bestaat de kans voor uitgroei naar een 'brede school'.

Overige aspecten

Een samenwerkingschool onder openbaar bestuur biedt de gemeente soelaas om ruimer boven de gemiddelde schoolgrootte norm te blijven. Hoeveel dat zal zijn (en hoelang men boven de norm blijft) is uiteraard afhankelijk van de vraag hoeveel (Christelijke) ouders hun kinderen naar de samenwerkingschool in Nieuwdorp zullen sturen en uiteraard ook van de vraag hoe de rest van het openbaar onderwijs in Borsele zich ontwikkelt. Er bijvoorbeeld van uitgaande dat de samenwerkingschool 50% van De Regenboog leerlingen zou trekken dan zou zo'n school 25 à 30 leerlingen extra krijgen boven het aantal dat De Octopus nu heeft (uitgaande van bestaande ramingen). In totaal zou het leerlingaantal in het openbaar onderwijs in de hele gemeente daarmee volgens de ramingen tot ruimer boven de norm van 630 komen. Volgens de meest recente ramingen zou tot 2010 het leerlingenaantal voor het totale openbaar onderwijs stijgen tot ongeveer 690 (inclusief de leerlingen van de Regenboog), om daarna af te nemen tot in 2015 het leerlingenaantal onder de 630 komt. Een samenwerkingschool onder openbaar bestuur verzekert ook een goede spreiding van openbaar onderwijs, in dit geval dus ook rond de kern Nieuwdorp.

Model II: een samenwerkingschool onder VCOB bestuur

Identiteit

Een samenwerkingschool onder VCB bestuur is een school waarvan de identiteit vastgelegd is in de statuten van de vereniging. Als fundament voor de werkzaamheden van de vereniging geldt het Christelijk geloof. De vereniging is niet kerkelijk gebonden. De Christelijke identiteit uit zich in godsdienstlessen en vieringen (die verzorgd worden door de groepsleerkracht)

maar is ook geïntegreerd in het onderwijs zelf, in de omgang met kinderen en in normen en waarden. Een samenwerkingsschool biedt echter ook ruimte aan een andere geloofsbeleving, een andere geloofsovertuiging of een andere levensovertuiging. Er is op de school geen sprake van indoctrinatie. Men respecteert alle kinderen met hun eigen achtergrond als unieke scheppingsdaad en richt zich op de ontwikkeling van talenten die aanwezig zijn. Alle kinderen zijn welkom, mits de ouders respect tonen voor de Christelijke overtuiging. Men is bereid mogelijkheden te scheppen voor andere godsdienstlessen of levensbeschouwelijke vorming. Men biedt een oriëntatie op wereldgodsdiensten, waarbij men overigens dieper ingaat op het Christendom. Als voorbeeld voor het model verwijst men naar de samenwerkingsschool in Hoedekenskerke. De VCB realiseert zich dat lokale afspraken nodig zullen zijn (men spreekt van een 'contract') om de toegankelijkheid van de school te garanderen, om de ouders niet te vragen dat zij instemmen met de vormkenmerken van het Christelijk onderwijs en om alle ouders toegang te bieden tot de schoolcommissie (op dat laatste instituut kom ik hierna verder terug). De VCB meent hiermee, naast de uitgangspunten van het Christelijk onderwijs, ook het openbaar onderwijs te kunnen waarborgen.

De positie van de ouders

Ook de VCB hecht aan een nauwe betrokkenheid van de ouders bij de school. Ouders zijn actief in allerlei onderwijs activiteiten maar helpen ook mee aan het onderhoud van het schoolgebouw. De schoolcommissie (met ouders) zal naar verwachting van de VCB grotere bestuurlijke verantwoordelijkheden krijgen. Dit hangt samen met de fusie waar de VCB in verwickeld is. Men zal naar verwachting deel gaan uitmaken van een vereniging die bestuurlijk verantwoordelijk is voor 16 scholen met ongeveer 2500 leerlingen. Het bestuur van een dergelijke vereniging zal meer op afstand staan en naar verwachting meer het karakter krijgen van een Raad van Toezicht. Daardoor zal de lokale autonomie en daarmee het belang van de schoolcommissie toenemen.

Onderwijs

Onderwijskundig hanteert men vergelijkbare principes als het Openbaar onderwijs. Als kader voor adaptief onderwijs en coöperatief leren hanteert men het principe van de meervoudige intelligentie. De Regenboog is een pilotschool daarvoor. Ook in de samenwerkingsschool zal er veel aandacht zijn voor zorgleerlingen, net zoals nu al.

Personeel

De VCB vraagt van haar leerkrachten dat zij hun functie vervullen in overeenstemming met de Christelijke grondslag van de vereniging. Ook in de samenwerkingsschool wenst de VCB dat principe te handhaven. Personeel dat nu op de openbare school werkt is welkom als men wil en kan werken conform de afspraken die bij de Christelijke grondslag horen. Voor personeel dat daar niet de voorkeur aan geeft wil men in een overgangperiode (voor twee of drie jaar) detacheren op de samenwerkingsschool als de normatieve ruimte dat toestaat. De formatieve ruimte zal bestaan uit de huidige formatie voor De Regenboog plus ruimte die het gevolg is van de toename van het leerlingaantal. Verder kan de VCB wellicht ruimte scheppen door een of meer tijdelijke benoemingen niet te continueren. De te detacheren leerkrachten blijven in dienst van het openbaar onderwijs, maar het salaris wordt gecompenseerd door de VCB. In de periode van twee of drie jaar kunnen de leerkrachten uitkijken

naar een andere baan. Op termijn wil de VCB toegroeien naar een situatie met leerkrachten die werken in overeenstemming met de grondslag van de vereniging. Zolang de leerkrachten van De Octopus werken op de samenwerkingsschool, wil ook de VCB investeren in teamvorming.

Gebouw

De VCB heeft nog geen voorkeur voor de huisvesting van de samenwerkingsschool. In een latere fase, als in principe beslissingen zijn genomen, wil men de plussen en minnen van de twee huidige locaties als mogelijke vestiging voor de school bekijken en op zakelijke gronden besluiten.

Overige aspecten

Door de op handen zijnde fusie komt de VCB in een situatie, waar men een redelijk groot leerlingensurplus heeft ten opzichte van de normen; de mogelijke samenwerking in Nieuwdorp is in dat opzicht geen cruciale zaak. Zou er geen samenwerkingsschool komen dan zou De Regenboog kunnen blijven bestaan. De VCB acht dat overigens geen wenselijke zaak; men vindt zowel De Regenboog als De Octopus te klein daarvoor.

De modellen vergeleken

Wie de tekst leest in de vorige paragrafen waarin weergegeven wordt hoe de verschillende delegaties een samenwerkingsschool zien, zal getroffen worden door de vele overeenkomsten. De houding naar kinderen en ouders, de onderwijskundige benadering, de wijze waarop ouders betrokken worden bij de school: dit alles komt in beide modellen terug.

Duidelijk is dat een voor samenwerkingsschool minder personeel nodig zal zijn dan nu voor De Regenboog en De Octopus samen. Beide delegaties hebben aangegeven dat ze eraan hechten, of zoals één aanwezige het zei, 'er een eer in stellen' om gedwongen ontslagen te voorkomen.

Zonder de modellen doorgerekend te hebben lijkt het erop dat in financiële zin de modellen elkaar weinig zullen ontlopen. Beide modellen vragen aanpassingen aan één van de schoolgebouwen, in beide modellen voorziet men een overgangssituatie waarbij begeleiding voor het nieuw te vormen leerkrachtenteam aan de orde kan zijn. Mocht het ondanks alle goede intenties toch niet lukken om overtalig personeel (tijdelijk) te herplaatsen, dan kunnen er wachtgeldten gemoeid zijn bij het opheffen van één van de scholen. Door de (toekomstige)omvang van de vereniging zou de VCB zo te zien meer mogelijkheden hebben overtalig personeel van De Regenboog te herplaatsen.

Er zijn echter ook verschillen, en die hebben vooral betrekking op identiteit. Dat is natuurlijk niet verwonderlijk. Aan het openbaar onderwijs liggen andere principes en overtuigingen ten grondslag dan aan het Christelijk onderwijs. Een samenwerkingsschool onder VCB bestuur zal onmiskenbaar een Christelijk karakter hebben. Dat komt tot uitdrukking in het onderwijs zelf en in de overtuigingen van de leerkrachten die er zullen werken. De VCB wil wel garanties scheppen dat ook andere denominaties en levensbeschouwingen hun plaats kunnen vinden in de school en wil mogelijkheden scheppen dat ouders,

welke overtuiging ze ook aanhangen, een sturende rol kunnen hebben. Een school onder Openbaar Bestuur zal onmiskenbaar een openbare karakter hebben, maar wel met voorzieningen om binnen het reguliere onderwijs godsdienstlessen te volgen en met ook hier het aanbod ouders een rol te geven bij het bewaken van het pluriforme karakter.

De modellen gewogen

In de gesprekken hebben wij onderzocht of het mogelijk is om tot een voorkeur te komen voor één van beide modellen. De delegaties die aan de gesprekken deelnamen konden het hier echter niet over eens worden. Een aantal overwegingen speelt daarbij een rol, die hierna aan de orde komen.

De OOB delegatie brengt naar voren dat de samenwerkingsgedachte het best tot uitdrukking komt in een openbare school. De redenering is dat dit een school wordt waar iedereen welkom is en waar verschillende denominaties en levensovertuigingen naast elkaar kunnen bestaan, zonder dat vanuit het onderwijs een voorkeur wordt uitgesproken voor één van deze. Het model zoals de VCB dat presenteert ziet men als minder natuurlijk: er moeten speciale maatregelen getroffen worden om het pluriforme karakter te garanderen gezien de statuten van de vereniging. Men heeft twijfels over het openbare karakter op de langere termijn van het VCB model, gezien de wens van de VCB op termijn leerkrachten aan te stellen die de grondslag van de vereniging onderschrijven. Voor het OOB is niet duidelijk hoe de VCB garanties wil scheppen om ook andere denominaties en levensbeschouwingen hun plaats te geven in een samenwerkingsschool. Doordat de VCB een grens heeft gesteld aan het detacheren van overtalig personeel (namelijk binnen de normatieve ruimte) is men bang dat er personeel zal moeten afvloeien. Men ziet ook niet hoe het mogelijk is in het onderwijsteam van de samenwerkingsschool te investeren, als al bekend is dat sommige leerkrachten binnen afzienbare termijn zullen vertrekken. De delegatie hecht aan een goede spreiding van openbaar onderwijs in de gemeente, dus ook rond Nieuwdorp. Men wijst erop dat in de nabijheid van Nieuwdorp, en wel in Lewedorp, een Christelijke school is voor die ouders die hun kind liever niet naar een samenwerkingsschool zouden sturen. Daarnaast vraagt de delegatie aandacht voor de positie van het openbaar onderwijs in Borsele. Dit gaat dus verder dan alleen de vraag hoe het onderwijs in Nieuwdorp eruit zal gaan zien. Opheffing van de openbare school in Nieuwdorp zal, zo verwacht de delegatie, de positie van het openbaar onderwijs in Borsele verder verzwakken. Daar zit een financiële component aan vast omdat de lasten van de nevenvestigingen dan gedragen moeten worden door zes in plaats van zeven scholen. Wat betreft de materiële lasten betekent dit dat ongeveer €10.000,-- extra ten laste komt van de resterende scholen. Verder zullen deze zes scholen ook de twee formatieplaatsen, die het openbaar onderwijs nu nodig heeft voor de nevenvestigingen, moeten opbrengen in plaats van de zeven scholen nu. Men ziet die als een aderlating die het des te moeilijker maakt de uitstraling en kwaliteit van het openbaar onderwijs te versterken. Maar ook tekent zich een ontwikkeling af waarbij het openbaar onderwijs vooral de kleinere scholen bezit. Een ontwikkeling die, naar hun overtuiging, voor de langere termijn zorgelijk is en ook niet in overeenstemming met de wens van de gemeenteraad om sterk openbaar onderwijs te realiseren in de gemeente.

De VCB delegatie hecht eraan om onderwijs in Nieuwdorp te verzorgen vanuit Christelijke overtuigingen. Deze overtuigingen wil men geïntegreerd zien in

het onderwijs: door vieringen, door kringgesprekken, door te werken met en vanuit Christelijke normen en waarden. De rol van de groepsleerkracht acht men daarin essentieel. Godsdienstonderwijs door een vakleerkracht, zoals op openbare scholen, ziet men niet als een volwaardig alternatief. Tegelijkertijd is men graag bereid een samenwerkingsschool te besturen en te leiden op een manier die aan de school ook een openbaar karakter toevoegt. Waar dat nodig is willen zij aparte maatregelen treffen, een 'status aparte' creëren, daar waar de eigen statuten de toegang tot een dergelijke school verhinderen of de participatie van de ouders bij het bestuur van de school belemmeren. De delegatie verwijst daarbij naar de ervaringen in Hoedekenskerke wat een goed voorbeeld zou zijn van de samenwerkingsgedachte. De VCB denkt dat de school in Lewedorp voor 'Regenboog ouders' geen optie is, omdat dit een interconfessionele school is onder RK bestuur. Voor de VCB is dit het allerbelangrijkste punt. Er zijn wel nog enige andere zorgen, maar die komen op het tweede plan. Zo is de VCB delegatie bevreesd voor de mogelijkheid dat een school onder openbaar bestuur wellicht in de toekomst de status van nevenvestiging zou kunnen krijgen, wat zij als onwenselijk beschouwd. Verder hecht de VCB eraan om de bestaande gewoonte dat ouders zelf onderhoudswerkzaamheden uitvoeren te handhaven. Dit maakt het mogelijk gelden vrij te maken die rechtstreeks ten goede komen aan het onderwijs zelf. De VCB erkent de zorgelijke positie van het openbaar onderwijs maar brengt tegelijkertijd naar voren dat dit een consequentie is van het gemeentelijk beleid voor de kleine kernen. Ze ziet dat beleid niet als haar verantwoordelijkheid.

Resumerend levert het onderzoek dus op dat er twee redenen zijn waarom een samenwerkingsschool moeilijk te realiseren lijkt omdat daardoor geen van beide delegaties wil meegaan in het model van de ander en dus de eigen school niet wil opheffen:

Beide delegaties hechten zeer aan de eigen identiteit, die in de samenwerkingsschool tot uitdrukking zou moeten komen en die zij onvoldoende herkennen in elkaars modellen. Verder ziet het openbaar onderwijs het opgeven van de school in Nieuwdorp als een (verdere) afkalving van haar positie in de gemeente Borsele.

Daarnaast spelen nog enkele andere factoren een rol **zoals hiervoor is aangegeven** die echter een minder zwaar gewicht hebben.

Amsterdam, juni 2004
A.P. van den Berge

Bijlage 1

Aanpak onderzoek samenwerking scholen in Nieuwdorp

Inleiding

Op 8 januari heeft de gemeenteraad van Borsele een motie aangenomen waarin zij uitspreekt dat er een onderzoek moet komen naar de mogelijkheden voor samenwerking van de scholen in Nieuwdorp. De raad roept het college op om met het bestuur van het protestant christelijk onderwijs voor 1 juni 2004 de samenwerkingsmogelijkheden in kaart te brengen. Het gemeentebestuur heeft vervolgens het initiatief genomen om het onderzoek te laten begeleiden door een externe, onafhankelijke partij en mij als kandidaat daarvoor gepresenteerd aan het bestuur van het protestant christelijk onderwijs. Na een kennismakingsgesprek is dit bestuur akkoord gegaan met mijn inzet. In deze notitie stel ik de aanpak voor van het onderzoek naar de samenwerkingsmogelijkheden, enkele uitgangspunten daarvoor en beschrijf ik mijn rol.

Uitgangspunten bij het onderzoek

Bedoeling van het onderzoek is om na te gaan welke mogelijkheden er zijn om in samenwerking te komen tot één goede en volwaardige onderwijsvoorziening in de kern Nieuwdorp en hoe daarin voor beide partijen belangrijke wensen gewaarborgd kunnen worden (zoals bijvoorbeeld identiteitskenmerken of onderwijskundige aspecten).

Zowel het gemeentebestuur als het bestuur van het protestant christelijk onderwijs bepalen elk voor zich de samenstelling van de delegatie die deelneemt aan de gesprekken.

De delegaties bepalen met elkaar op basis van consensus de werkwijze tijdens het onderzoek en maken met elkaar bindende afspraken over bijvoorbeeld:

Aanvullingen op of wijzigingen in de aanpak zoals in deze notitie beschreven. Welke gegevens de basis vormen voor de gesprekken (leerlingprognoses, normen, kostenramingen en dergelijke).

Wie die gegevens verzamelt.

Of en zo ja, hoe de communicatie naar buiten plaatsvindt (pers, ouders en dergelijke) en wie die verzorgt.

De delegaties streven naar eindbevindingen die door beide delegaties gedragen worden. Ikzelf zal die eindbevindingen verwoorden in de vorm van een advies.

Blijkt het niet mogelijk tot overeenstemming te komen over een eensluidend advies dan zal ik de verschillende, onderzochte opties beschrijven met een toelichting waaruit het standpunt blijkt van beide delegaties over deze opties. Het advies wordt uitgebracht aan zowel het gemeentebestuur als aan het bestuur van het protestant christelijk onderwijs. Zij zijn zelf verantwoordelijk voor de behandeling van het advies in hun eigen organisatie of vereniging.

Mijn rol bestaat eruit het overleg voor te bereiden door steeds een agenda op te stellen, bijeenkomsten van beide delegaties te leiden en de verslaglegging te verzorgen (of onder mijn verantwoordelijkheid te laten verzorgen). Ik

bevorder een open gesprek waarin beide partijen een gelijkwaardige positie kunnen innemen. Ik nodig partijen uit hun redenering zoveel mogelijk te onderbouwen met feitelijk materiaal.

Aanpak van het onderzoek

Mijn voorstel is om het onderzoek als volgt uit te voeren.

De eerste stap is het voeren van een voorbereidend gesprek met beide delegaties afzonderlijk. In dit gesprek komen aan de orde:
Deze notitie en mogelijke wensen om de inhoud daarvan nog aan te passen.
Opties die men ziet om de samenwerking in Nieuwdorp vorm te geven.
Consequenties die aan de verschillende opties zijn verbonden.
Conditie's, randvoorwaarden of wensen die men bij de verschillende opties van belang vindt.

Op basis van deze gesprekken bereid ik de eerste gezamenlijke bijeenkomst voor.

In deze bijeenkomst worden de uitgangspunten en aanpak voor het onderzoek vastgelegd door deze (mogelijk aangepaste notitie) vast te stellen. De agenda schetst verder de opties die besproken kunnen worden met een korte toelichting.

De verschillende opties worden verder gezamenlijk verkend en van voorlopige voorkeuren voorzien.

Ook kijken we welke gegevens nog verzameld moeten worden om tot een definitieve voorkeur te kunnen komen.

Vervolgens hebben we een tweede bijeenkomst die bedoeld is om tot gemeenschappelijke eindbevindingen te komen, mede op basis van de gegevens die in de tussentijd verzameld zijn.

Ik verwoord die bevindingen in een conceptadvies dat ik aan beide delegaties voorleg. Blijkt het niet mogelijk tot overeenstemming te komen over een gemeenschappelijke voorkeur dan zal ik, zoals hiervoor al geschreven, de verschillende, onderzochte opties beschrijven met een toelichting waaruit het standpunt blijkt van beide delegaties over deze opties. Hoe het ook zij, ik leg mijn conceptstuk voor aan beide delegaties. Zij kunnen daar op reageren en aan de hand daarvan stel ik een definitief stuk op. Als de reacties die ik ontvang niet met elkaar te verenigen zijn, kan ik beide delegaties vragen nog een keer samen te komen om daarover te spreken en met elkaar formuleringen te kiezen die zij voor hun rekening willen nemen.

NB.

Mochten meer bijeenkomsten nodig zijn om tot gemeenschappelijke bevindingen te komen, dan kunnen beide delegaties daar met elkaar toe besluiten. Ook kan het noodzakelijk zijn dat de delegaties tussentijds bij elkaar komen in een wat andere samenstelling, bijvoorbeeld om onderwijskundige aspecten door te spreken of juist de meer bestuurlijke kant. Eén en ander binnen de beschikbare tijd tot 1 juni.

Amsterdam, 18 maart 2004
A.P. van den Berge

Bijlage 2

Samenstelling van de delegaties

Delegatieleden openbaar bestuur:

De heer E. J. Gelok Burgemeester gemeente Borsele
Mevrouw J. L. L. Goedbloed Locatieleider De Octopus in Nieuwdorp
De heer A. C. Prince Bovenschools directeur openbaar onderwijs Borsele
De heer R. A. van de Lagemaat Bovenschools directeur openbaar onderwijs
Borsele

Delegatieleden Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs Borsele:

De heer N.D.G. Meeusen Voorzitter verenigingsbestuur
De heer F.E. Heuckelbach Secretaris verenigingsbestuur
P. van Netten Lid van verenigingsbestuur
J. Michielsen Beleidsmedewerker van het bestuur